

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Георги Карасимеонов по конкурс за присъждане на научна и образователна степен „доктор“ по професионално направление 3.3. Политически науки на **Славей Христова Чолакова**, представила дисертационен труд на тема: **„Институционализация на етническите партии и развитие на партийната система в Македония (2001-2014 г.)“**

Значимост на темата

Славей Чолакова представя дисертационен труд по актуален и значим изследователски въпрос, свързан с една все още недостатъчно изследвана тема - етническите партии и тяхното влияние върху политическия процес. В конкретния случай - институционализацията на етническите партии и развитието на партийната система в Македония е тема, която ще става все по-актуална с оглед последните събития в западната ни съседка. Разбираемо дисертацията не засяга динамиката на тези събития поради фиксирания във времево отношение период 2001-2014 г. Темата обаче се вписва със съществен принос в научния дебат в тази област и допринася за разбирането на политическите процеси не само в Македония, но и в региона на Западните Балкани. Това е особено важно не само от гледна точка на науката, но и на практическо ниво при вземането на конкретни политически решения.

Славей Чолакова разглежда двете най-големи партии на албанското малцинство – Демократическата партия на албанците (ДПА) и Демократичния съюз за интеграция (ДСИ), като единствените значими етнически партии в страната в изследвания период, въпреки че както и тя отбелязва съществуват и други, но те не са релевантни. Тези две партии имат съществена роля за развитието на етническите кливиджи в страната. Изследването на подобна тема може само да се приветства.

Изследователски подход

Дисертационният труд е добре структуриран с ясно представени обект и предмет на изследване, дефинирани хипотези и изследователски цели. Изведени са две

основни хипотези. Първата е свързана с партиите – ДПА и ДСИ, като се търси доказателство за техния етнически характер. Втората хипотеза поставя въпроса доколко институционализацията на тези етнически партии смекчава етническия кливидж в страната.

В теоретичен план дисертацията се позовава на обширна литература, представена тематично с оглед целите на изследването. По отношение на изграждането на теоретичната рамка във връзка с предмета на изследване – етническите партии в Македония, Славей Чолакова се спира на концепцията и теоретичните постановки на Канчан Чандра, която е един от авторите със съществен принос през последните години за по-доброто разбиране на характера на етническите партии – не само по отношение на по-точната им класификация, но и във връзка с тяхната роля и значение в политическия процес. Добро впечатление прави това, че Славей Чолакова не просто възпроизвежда теоретичния модел на Чандра, но и разглежда в критичен план някои от нейните постановки.

Резултатите

Доказателството на хипотезата за етническия характер на ДПА и ДСИ се търсят посредством 8 индикатора, като Славей Чолакова подлага всеки един от тях на операционализация до конкретни емпирични индикатори. Така например индикаторите на Чанда като *класификация въз основа на позиции по определени въпроси* и *класификация на косвено активиране на етническа принадлежност* са анализирани посредством програмите, посланията и приоритетите на двете албански партии в периода обект на изследване. А индикаторите – *класификация въз основа гласовете на групата* и *партийния вот* се доказват чрез анализ на изборните резултати.

За целите на своето изследване Славей Чолакова анализира емпирични резултати от Европейското изследване на ценностите от 2008 г. като разглежда 14 зависими променливи, и една независима променлива – отговор на въпроса „за коя партия бихте гласували“ чрез метода на т.нар. класификационно дърво. Резултатите показват съществени различия по етнически признак на ключови обществено-политически въпроси, което потвърждава етническия кливидж в страната и етническия характер на ДПА и ДСИ.

Втората хипотеза – институционализацията на етническите партии и смекчаването на етническия кливидж в периода 2001 -2014 г. се доказва чрез влиянието на двете партии върху този процес, след като те се включват в управлението на страната на централно ниво, участвайки в различни правителства със свои министри.

Славей Чолакова показва детайлно познаване на фактологията, историческите процеси, което допълнително придава на дисертацията съдържателна плътност.

Приноси

Приносите са част от оценката на всяка дисертация. За всеки млад докторант коректното провеждане на изследване по дисертателна тема е достатъчно условие за присъждане на научната и образователна степен „доктор“. Славей Чолакова се е справила отлично с това условие. Като приносен момент може да се отбележи, че дисертацията доразвива концепцията за етническите партии и тяхната институционализация чрез изследване на конкретен случай.

Заключение

С оглед на изброените достойнства на дисертацията на Славей Чолакова предлагам на научното жури да ѝ присъди образователната и научна степен „доктор по политология“.

Проф.дфн Георги Карасимеонов

24.04.2017 г.